BOPA onderbouwing locatie de Hoelm Project Verbetering natte infrastructuur Noordkop

Auteur
A.I.L. Rennings
B. Koppes

Registratienummer
24.0867113

Datum
14 augustus 2024

Versie
1.0

Status
definitief

Afdeling
Watersystemen

Inhoudsopgave

1 Aanleiding 3

1.1 Huidige situatie Amstelmeerkanaal 4

1.2 Gewenste situatie 5

1.3 Voorgenomen werkzaamheden 6

2 Beoogde planning 6

3 Effecten op de omgeving en natuur 7

3.1 Stikstofuitstoot 7

3.2 Ecologisch onderzoek 7

3.3 Bodem 7

3.4 Archeologie 7

4 Participatie 8

5 Conclusie 9

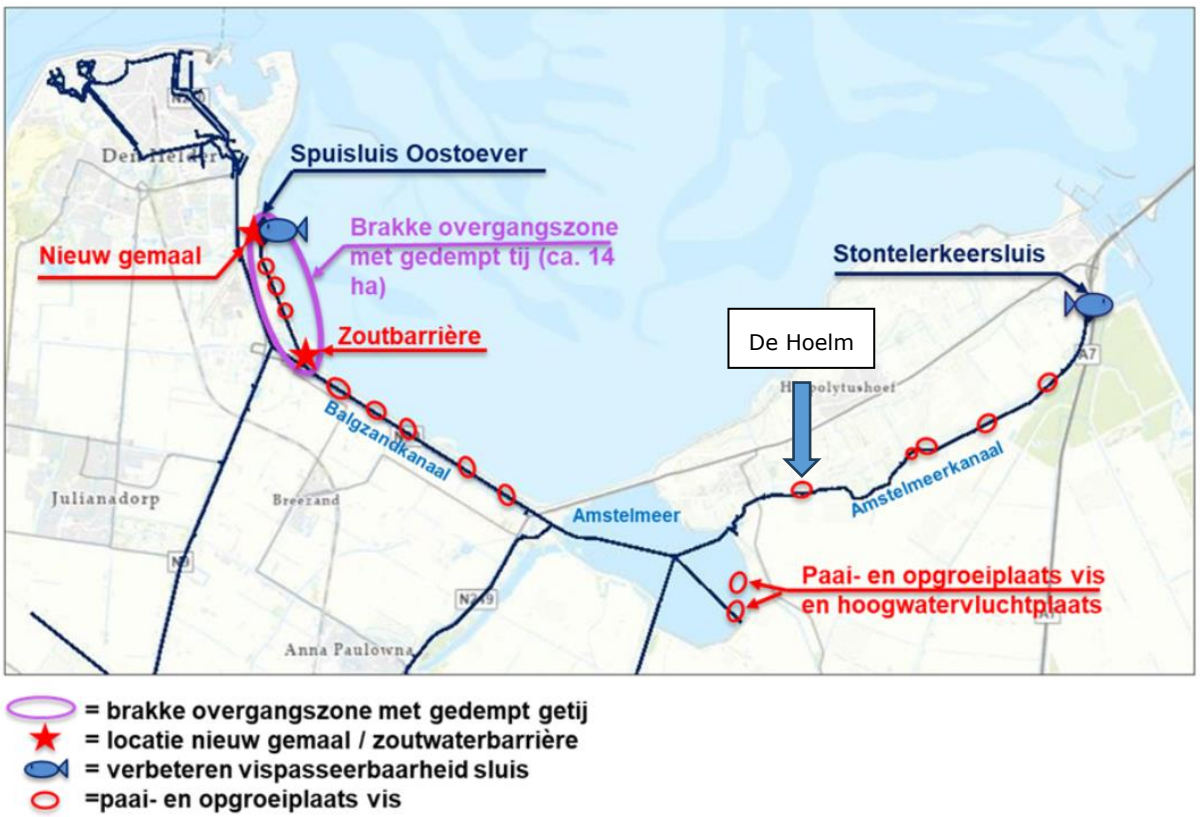
6 Bijlage 10

6.1 Bijlage 1: Afbeelding vis paai en –opgroeiplekken 10

6.2 Bijlage verwijzingen 11

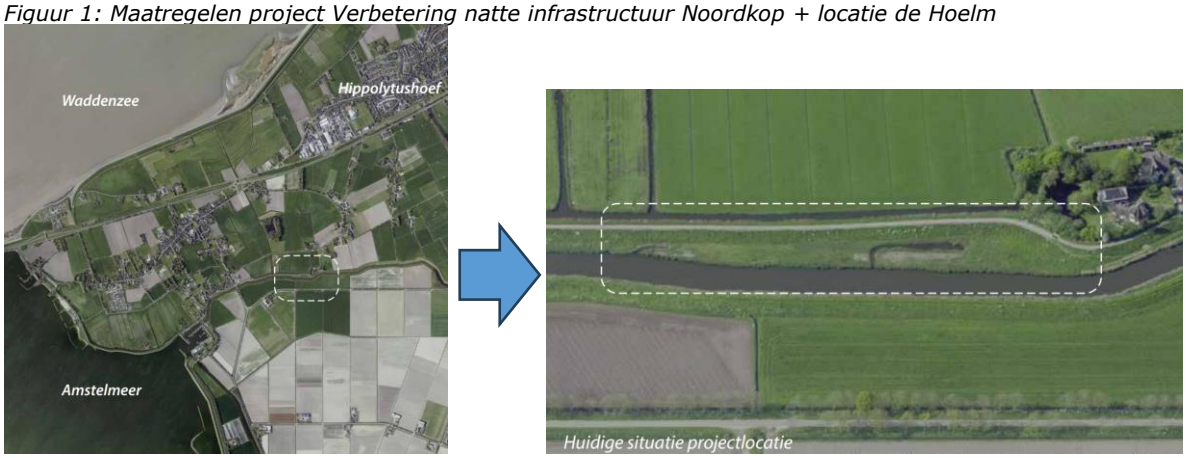
1 Aanleiding

Het project Verbetering natte infrastructuur Noordkop richt zich op de Amstelmeerboezem tussen de Spuisluis Oostoever bij Den Helder en de Stontelerkeersluis bij het IJsselmeer. Het Balgzandkanaal, het Amstelmeer en het Amstelmeerkanaal zijn onderdeel van de Amstelmeerboezem. In de systematiek van de Kaderrichtlijn Water (KRW) zijn deze wateren 'zwak brakke wateren' met een matige ecologische toestand. Knelpunt is de beperkte uitwisseling tussen zoet en zout water waardoor met name vissen van de estuariene brakwatersoorten vrijwel geheel ontbreken. Maatregelen om de vismigratie en de diversiteit van vissoorten te vergroten zijn daarom gewenst. Het project zorgt niet alleen voor verbetering van de vismigratiemogelijkheden en daarmee de visdiversiteit en de ecologische waterkwaliteit. Het vergroot ook in belangrijke mate de toekomstbestendigheid van het boezemsysteem in relatie tot de zeespiegelstijging en de klimaatverandering. Bij de uitwerking van het maatregelpakket zijn de verschillende stakeholders betrokken, zodat dit breed gedragen wordt. Het doel van het project "Verbetering natte infrastructuur Noordkop" (verder: Noordkop) is het verbeteren van de vismigratie en het herstel van populaties van diadrome (zoet-zoutwater) vissoorten in het noordelijk deel van Noord-Holland. Het project heeft daarnaast als doel om de waarde van het Amstelmeer voor wadvogels te vergroten. Daarnaast verbetert het project de toekomstbestendigheid en beheersbaarheid van het watersysteem. Dit is van belang is voor meer functies in het gebied, zoals de landbouw.

Overzicht plangebied

Figuur 1: Maatregelen project Verbetering natte infrastructuur Noordkop + locatie de Hoelm

Figuur 2: Locatie de Hoelm

In deze BOPA-beschrijving wordt ingegaan op de realisatie van vispaai- en opgroeiplaatsen op de locatie De Hoelm. Deze plaatsen zijn verder ook voorzien in het Spuikanaal, Balgzandkanaal en Amstelmeerkanaal, gelegen in de gemeenten Den Helder en Hollands Kroon. Momenteel bieden deze kanalen onvoldoende mogelijkheden voor migrerende vissen om te schuilen, uit te rusten, paaien, verblijven en opgroeien.

Het doel van dit document is om de benodigde informatie en ruimtelijke onderbouwing te verstrekken voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor het project Verbetering natte infrastructuur Noordkop in het cultuurhistorisch bestemde gebied van de gemeente Hollands Kroon, specifiek voor de locatie De Hoelm. Deze BOPA is noodzakelijk vanwege het strijdige gebruik zoals beschreven in het huidige omgevingsplan.

De overige maatregelen in het kader van project Noordkop raken niet de locatie van het cultuurhistorisch bestemde gebied.

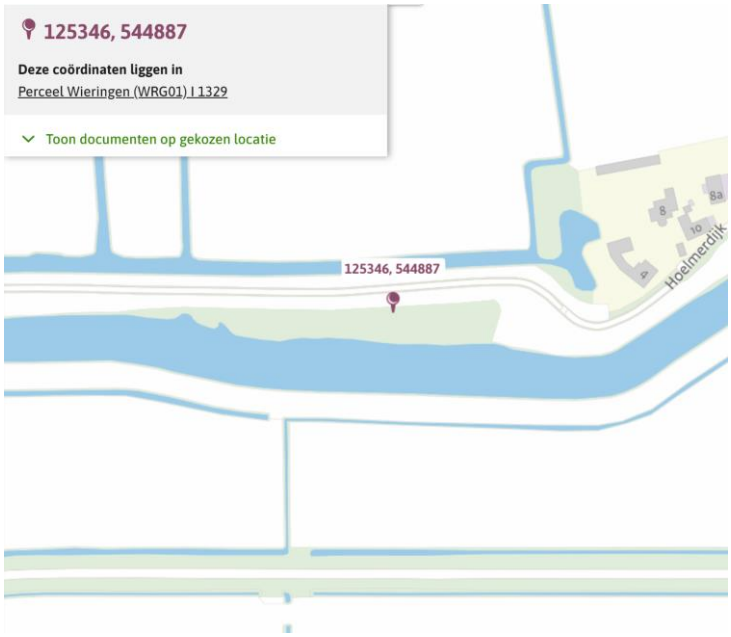
1.1 Huidige situatie Amstelmeerkanaal

Voordat de Wieringermeer werd ingepolderd, was Wieringen een eiland en maakte de locatie De Hoelm deel uit van de buitendijkse Waddenzee. Het gebied was historisch gezien een waterbodem. Na de inpoldering van de Weiringermeer werd deze locatie onderdeel van het Amstelmeerkanaal en vond als gevolg van verzoeting verlanding en rietgroei op deze locatie plaats.

Het projectgebied bevindt zich nu in een cultuurhistorisch gebied dat voorheen een waterbodem was. Door de huidige herstelwerkzaamheden wordt geprobeerd de oorspronkelijke staat zoveel mogelijk terug te brengen, waarbij de monumentale Wierdijk niet wordt aangetast. Het werk omvat het gedeeltelijk terugbrengen van de verlande buitendijkse rietkraag naar de oorspronkelijke status, toen het gebied nog zee was.
<u>Huidige situatie Amstelmeerkanaal:</u>

Het projectgebied is opgenomen in het omgevingsplan gemeente Hollands Kroon als een cultuurhistorisch waardevol gebied met beperkingen voor nieuwe ontwikkelingen. Het Amstelmeerkanaal vormt de plek waar het oude eiland Wieringen raakt aan de nieuw ingepolderde Wieringermeer. Daar ligt ook de Polder Waard Nieuwland welke in 1846 is ingepolderd. Het kanaal is relatief smal, heeft een matige stroming en is niet toegankelijk voor scheepvaart. Het kanaal heeft een specifiek karakter met diverse verlande oevers.

Artikel en coördinaten omgevingsvergunning:
De aan te vragen omgevingsvergunning heeft betrekking op het afwijken van de gebruiksregels in het omgevingsplan, omdat dieper dan 30 cm wordt ontgraven.
Op de locatie is het verboden zonder omgevingsvergunning het daar aanwezige cultuurhistorische waarden, zoals omschreven in de bijlage, te slopen, te verstoren, te verplaatsen, te wijzigen, te herstellen of te gebruiken waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht. De coördinaten van deze locatie zijn 125346, 544887, Perceel Wieringen (WRG01) I 1329.

Figuur 3: Coördinaten locatie de Hoelm

1.2 Gewenste situatie

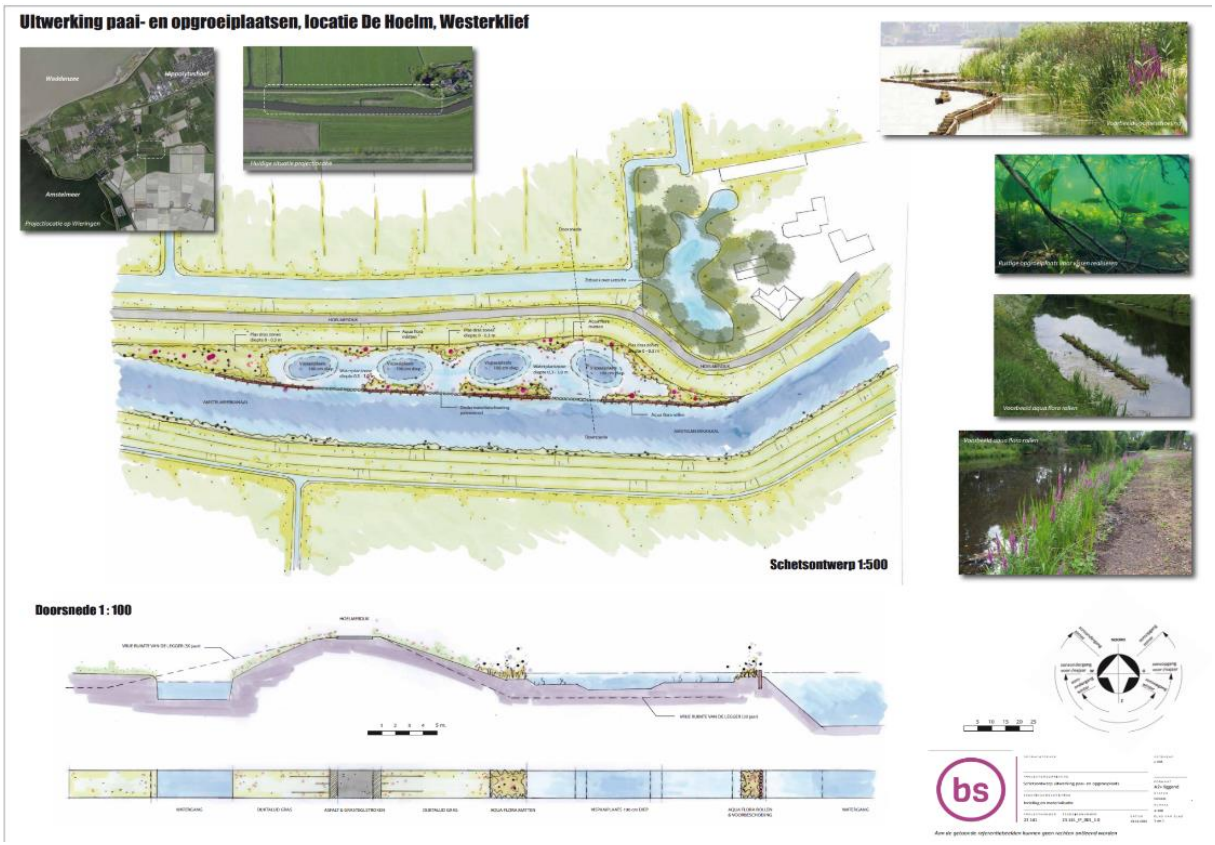
Doel en functie

Het doel van dit project is het creëren van stromingsluwtes met plas-dras-gebieden in de huidige rietoevers van het Spuikanaal, Balgzandkanaal en het Amstelmeerkanaal. Deze luwe zones in de rietzones dienen als bescherming tegen uitspoeling van juveniele vis en als rustplaats voor alle soorten vis. Juveniele vissen zijn jonge vissen die nog niet volgroeid zijn. Een belangrijke randvoorwaarde daarbij is het behoud van een voldoende doorstroomprofiel voor water aan- en afvoer.

Werkzaamheden en uitvoering

Binnen het project Noordkop worden in totaal 2,15 hectare aan vis paai- en opgroeiplaatsen aangebracht over een totale lengte van 16,5 kilometer. De paai- en opgroeiplaatsen moeten voldoen aan de randvoorwaarden vanuit de Waterwet, de eisen van subsidieverstrekkers, en de eisen en

randvoorwaarden voor verschillende soorten vissen. De werkzaamheden worden uitgevoerd volgens de specificaties in het schetsontwerp en tekeningen. Hierbij worden de bestaande rietoevers aangepast om stromingsluwtes te creëren zonder het doorstroomprofiel voor water aan- en afvoer te verstoren. De lengte van deze plek zal ongeveer 150 meter bedragen.
Zie bijlage 1: Vis paai en –opgroeiplekken.

Figuur 4: schetsontwerp van Schmid met beschrijving van locatie De Hoelm

1.3 Voorgenomen werkzaamheden

Om de uitvoering vanaf het water mogelijk te maken, wordt er een depot gemaakt. De locatie hiervan wordt in overleg met de aannemer bepaald. Primair wordt er gekeken er een samenwerking kan ontstaan met grondeigenaren in de omgeving voor een tijdelijk depot of overname van de vrijgekomen grond. De werkzaamheden worden zoveel mogelijk via het water uitgevoerd, de locaties zijn minder geschikt om via de weg en dijk te benaderen.

2 Beoogde planning

De aanbesteding vindt plaats in het laatste kwartaal van 2024 . De uitvoering is gepland in het eerste half jaar van 2025.

3 Effecten op de omgeving en natuur

In dit hoofdstuk worden de effecten van het project op de omgeving beschreven. De relevante omgevingsaspecten worden uitgebreid behandeld. De omgevingsaspecten, bedrijven en milieuzonering, omgevingsveiligheid, trillingen, en verkeer, zijn in het kader van dit project niet relevant en daarom niet beschreven.

3.1 Stikstofuitstoot

De stikstofuitstoot gerelateerd aan dit project is in lijn met de regelgeving. Tijdens de aanlegfase kan echter een tijdelijke toename van stikstofemissie ontstaan als gevolg van de werkzaamheden. Hiervoor is een Aerius-berekening opgesteld waaruit blijkt dat er geen significante toename is van stikstofdepositie op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige habitattypen ***(zie bijlage 7 en 8)***. In de gebruiksfase wordt geen toename van stikstofemissie verwacht, aangezien de vis paai- en opgroeiplaatsen geen energie en uitstotende componenten bevatten.

3.2 Ecologisch onderzoek

Het ecologisch onderzoek bevestigt dat er geen negatieve impact zal zijn op de bestaande flora en fauna in het projectgebied. In de natuurtoets is beoordeeld of het project effecten heeft op beschermde soorten. Door maatregelen zoals het mijden van groeiplaatsen van de tengere distel en het behoud van het jaarrond beschermde nest van de ransuil door het niet kappen van bomen waar deze nesten zich bevinden (zoals beschreven in sectie 10.2.1 van de natuurtoets), worden negatieve effecten op beschermde soorten voorkomen ***(zie bijlage 4 en 5 update Natuurtoets).*** Behalve tijdens de uitvoering zijn er verder geen effecten op de omgeving.

3.3 Bodem

Uit de waterbodemanalyse blijkt dat er geen aanleiding is voor aanvullend onderzoek en er zijn geen waarnemingen van asbest, wat een asbestvrije locatie bevestigt. De resultaten tonen geen significante verontreinigingen die de projectuitvoering belemmeren, waardoor er geen verslechtering van de milieu hygiënische kwaliteit mag optreden. Het rapport adviseert het hergebruik van vrijgekomen grond binnen het project; anders dient deze afgevoerd te worden naar de grondbank. Voorzorgsmaatregelen, zoals het hergebruik van grond en hygiënemaatregelen, worden aanbevolen voor het behoud van de bodemkwaliteit. ***Zie bijlage 6***

3.4 Archeologie

Ter voorbereiding van de werkzaamheden is een archeologisch onderzoek uitgevoerd om de historische en culturele waarden vast te leggen. Uit dit onderzoek blijkt dat er geen archeologische waarden zijn in de waterbodem op de diepte die wordt toegepast en uitgegraven. HHNK richt zich niet

op de beschermde status, maar op het herstellen van het verlande deel naar de vroegere situatie. Zie voor het archeologisch onderzoek ***bijlage 3.***

4 Participatie

Participatie is gericht op het verstrekken van de juiste informatie aan stakeholders. De informatieverstrekking beperkt zich tot bewonersbrieven, de vergunningaanvraag en een persbericht.

Bij de start van dit traject is een externe stakeholderanalyse gemaakt. De verschillende stakeholders zijn vanaf de voorverkenningsfase meegenomen en betrokken. Tijdens de diverse gesprekken die we met stakeholders voerden, konden zij wensen uiten op alle participatieniveaus in het participatieproces. Afspraken met stakeholders zijn vastgelegd in de Klant Eisen Specificatie (KES). Deze wordt bijgehouden door de omgevingsmanager van het project. Het project kent veel externe stakeholders met een grote diversiteit (natuur, recreatie, wonen, bedrijfsvoering, agrarisch). Op hoofdlijnen worden de volgende stakeholders onderscheiden:

- Bewoners en lokale ondernemers. Zij zijn door middel van informatiebijeenkomsten, keukentafelgesprekken en online informatie op de hoogte gebracht en gehouden. Op 24 juni 2024 is er een webinar gehouden over het totale project. Er zijn hierbij geen opmerkingen gemaakt over de specifieke vis paai plaats bij de Hoelm.

- Overheden. Veelal bevoegde gezagen, maar ook collega-overheden, waarmee gesprekken zijn gevoerd om te informeren en eventuele vergunningsverplichtingen en meekoppelkansen te onderzoeken. Voor de locatie de Hoelm zijn geen nadere eisen door de bevoegde gezagen geformuleerd n.a.v. het webinar op 24 juni 2024.

- Organisaties, belangenverenigingen en (natuur)instellingen. Hiermee zijn gesprekken gevoerd en eisen en wensen geïnventariseerd. Voor de locatie de Hoelm zijn geen nadere eisen door de bevoegde gezagen geformuleerd n.a.v. het webinar op 24 juni 2024.

- Vergunninghouders, pachters en beroeps- en sportvissers. Hoewel alle werkzaamheden op percelen van HHNK worden uitgevoerd, is er wel sprake van enkele vergunninghouders en/of pachters. Via keukentafelgesprekken is er afgestemd en gaan daarbij uit van de participatieniveaus meeweten en meebeoordelen.

- Raakvlakprojecten. Er vindt continue afstemming plaats, vooral met betrekking tot planning. Zie ook paragraaf 4.7.8 Alle stakeholders zijn geïnformeerd, meegenomen, waar mogelijk gefaciliteerd in hun eisen en wensen en alle meekoppelkansen onderzocht en waar mogelijk meegenomen. Voor meer informatie wordt verwezen naar het volledige participatieplan dat als bijlage aan dit document is toegevoegd (***bijlage 9).***

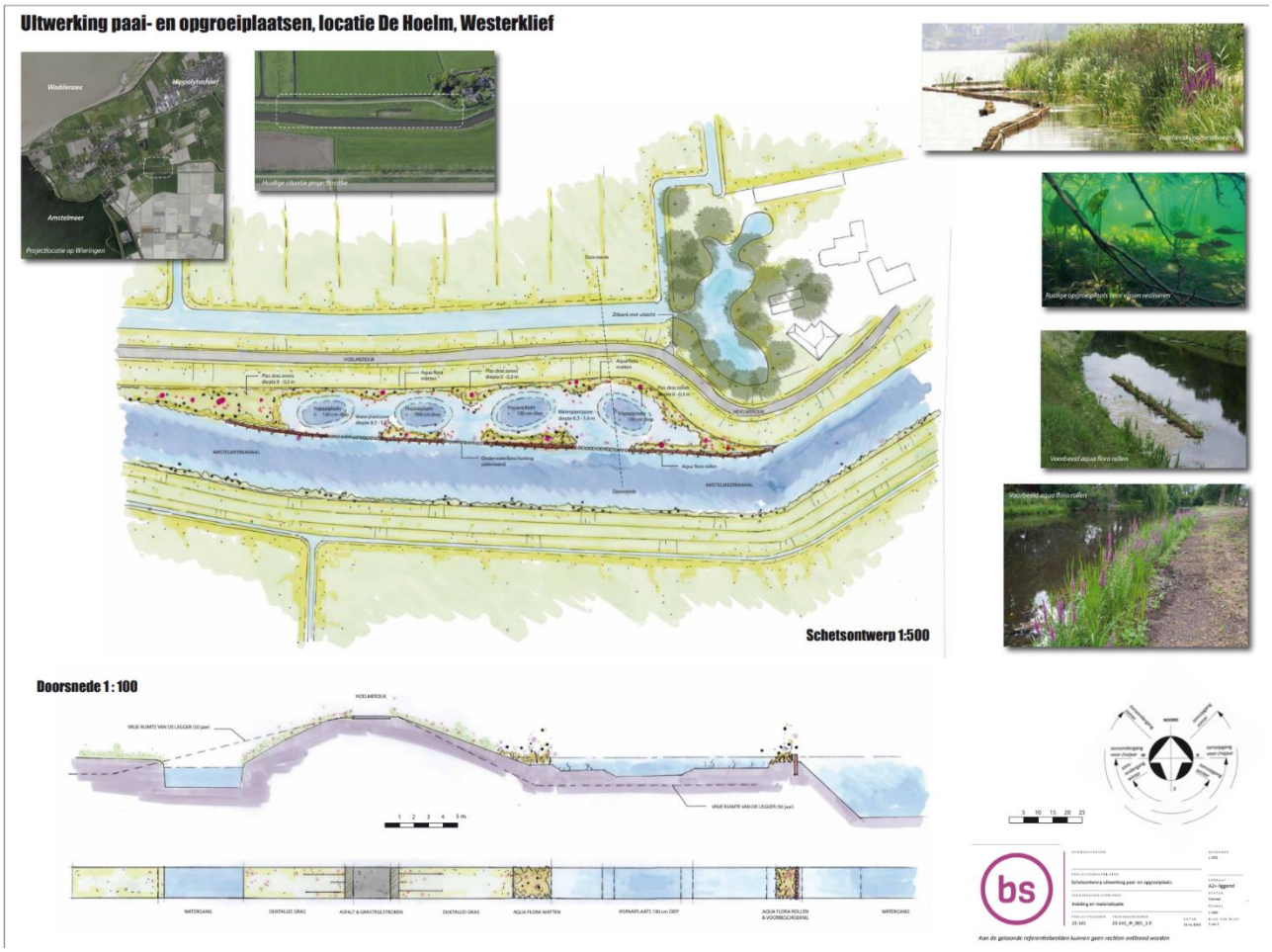
5 Conclusie

In het vigerend omgevingsplan gemeente Hollands Kroon is de projectlocatie bestemd als onderdeel van het provinciaal monument Hoelmerdijk. Volgens de gebruiksregels mag hier niet dieper dan 30 cm worden ontgraven. Deze gebruiksregels zijn bedoeld om de Hoelmerdijk, ook wel bekend als de Wierdijk die Wieringen beschermde tegen de zee, te beschermen. Echter de projectlocatie bevindt zich buitendijks en was voor de indijking zee. Door de inpoldering en aanleg van het Amstelmeerkanaal heeft in deze hoek van de dijk door aanslibbing een rietland zich ontwikkeld. Door het deels weghalen van dit aangelande gedeelte wordt de oude situatie voor inpoldering hersteld en kan de doelstelling van het project, het maken van paai- en opgroeiplaats voor migrerende vissen worden gerealiseerd. Het dijklichaam van de Hoelmerdijk wordt volledig intact gelaten, mede met het oog op de waterveiligheid.

Daarmee zijn de werkzaamheden strijdig met de gebruiksregels maar niet met het doel en de functies volgens het omgevingsplan. Derhalve wordt een omgevingsvergunning voor de werkzaamheden gevraagd.

6 Bijlage

6.1 Bijlage 1: Afbeelding vis paai en –opgroeiplekken

6.2 Bijlage verwijzingen

Bijlage 1: Vis KES (Registratienummer 23.0372327).
De Vis KES is op te vragen voor geïnteresseerden.

Bijlage 2: overzichtstekeningen locatie vis paai en opgroeiplaatsen (Registratienummer 24.0365856, blad 1) en (24.0365837, blad 2).

Bijlage 3: Archeologisch rapport 6639 Plangebied Noordkopproject te Breezand en Hippolytushoef (Registratienummer 23.1018447).

Bijlage 4: Natuurtoets verbetering Natte infrastructuur Noordkop (Registratienummer 21.0317999).

Bijlage 5: Update Natuurtoets verbetering Natte infrastructuur Noordkop, (Registratienummer 24.0002694).

Bijlage 6: Verkennend waterbodemonderzoek Amstelmeerkanaal en Wieringerrandkanaal (Registratienummer 23.0876662)

Bijlage 7: Memo analyse stikstofdepositie Noordkop – Aerius berekening (Registratienummer 24.0002785).

Bijlage 8: Aerius berekening t.b.v. Noordkop (Registratienummer 24.0002786)

Bijlage 9: Participatieplan